

Kohti opiskelija- & korkeakoululiikunnan seuraavaa 100 vuotta!

*- Selonteko Opiskelijoiden Liikuntaliiton jäsenmallin
tulevaisuudesta*

Sisältö

Johdanto	3
Opiskelijoiden Liikuntaliiton jäsenkehityksen historiaa	3
Nykytila	5
Hallinto	7
Valtakunnallinen ja paikallinen vaikuttamistyö sekä edunvalvonta	7
Viestintä	10
Tapahtumat ja koulutukset	12
Kehittämistyön tavoite	13
Jäsenmalliprojektin kuvaus	14
Muualla käytössä olevia ratkaisuja	18
Muut kotimaiset koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöt	18
Eri maiden opiskelija- ja korkeakoululiikuntajärjestöjä	20
OLL:n mahdolliset jäsenmallit	21
Jäsenmalli 1: Korkeakoulut jäseninä	22
Jäsenmalli 2: Korkeakoululiikunnan kattojärjestö	24
Jäsenmalli 3: Palvelukeskeinen malli	27
Jäsenmalli 4: Nykyinen pohja, mutta matalampi jäsenmaksu	30
Jäsenmalli X	31
Muut mahdolliset ratkaisut	32

Johdanto

Opiskelijoiden Liikuntaliiton (OLL) jäsenmallia pohditaan ja kehitetään strategiakaudella 2021–2023. Liiton jäsenmäärän kehitys on laskusuuntainen ja tilanteeseen on reagoitu myös rakenteellisen kehittämisen avulla. Tämä tarkoittaa sen pohtimista, keitä OLL:n jäsenet voisivat olla ja mitä jäsenyys liitossa tarkoittaa.

Johdantolukuun on koottu nykytilanteeseen johtanutta kehitystä. Luvussa käydään läpi OLL:n jäsenkehityksen historiaa, kuvaillaan liiton toimintaa sekä esitellään selonteon laatimiseen johtanut prosessi.

Tämä selonteko toimitetaan luettavaksi kaikille Suomen korkeakoulujen opiskelija- ja ylioppilaskunnille. Lisäksi jäsenyhteisöille ja joillekin liiton sidosryhmille esitetään kysymyksiä selonteon jatkotyöstöä varten OLL:n liittokokousmateriaalien lausuntokierroksen yhteydessä. (Kysymykset löytyvät selonteon lopusta.) Lausunnot toimitetaan tiedoksi opiskelija- ja ylioppilaskunnille, kun marraskuussa 2022 pidettävän liittokokouksen viralliset materiaalit julkaistaan.

Opiskelijoiden Liikuntaliiton jäsenkehityksen historiaa

Suomen Akateeminen Urheiluliitto (SAUL) eli nykyinen OLL on perustettu vuonna 1924, jolloin perustajajäseniä olivat Polyteknikkojen urheiluseura (PUS), Helsingin yliopiston urheiluseura (HYUS), Ylioppilasvoimistelijat, Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunta (KY) sekä Turun yliopiston ylioppilaskunta (TYY). Tämän myötä opiskelija- ja korkeakoulu-yhteisöt saivat liikuntaa edistävän kattoliiton.

Liiton nimi vaihtui Opiskelijoiden Liikuntaliitoksi vuonna 1971. Nimenvaihdoksen

yhteydessä ylioppilaskuntia ja opistojen oppilaskuntia alkoi liittyä OLL:n jäseniksi. 1990-luvulla jäsenpohja muuttui, kun opistojen oppilaskuntien tilalle jäseniksi liittyi ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntia.

2000-luvun alussa jäsenkehitys muuttui laskevaksi, ja asialle haluttiin tehdä jotain. Niinpä vuonna 2008 ylioppilaskuntien aloitteesta Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ja myöhemmin samana vuonna Suomen opiskelijakuntien liitto (SAMOK) päättivät liittyä liiton jäseniksi. Samalla siirryttiin niin sanottuun keskusjärjestömalliin, jossa yksittäiset opiskelija- ja ylioppilaskunnat eivät olleet suoraan jäseniä, vaan SAMOK ja SYL edustivat heitä. Tällä valinnalla haluttiin kasvattaa liiton edustavuutta ja samalla mahdollistaa toimistolle enemmän resursseja pääasialliseen toimintaan eli vaikuttamistyöhön liikunnan ja hyvinvoinnin sektorilla. Keskusjärjestömallissa valta ei kuitenkaan siirtynyt opiskelija- ja ylioppilaskunnista SAMOKille ja SYL:lle, vaan liittokokouksessa OLL:n toimintaa ohjasivat edelleen paikalliset opiskelijatoimijat.

Lopulta tämä vallankäyttö muodostui keskusjärjestömallia määrittäväksi kysymykseksi ja jäsenistön keskuudessa vallitsi tunne siitä, että kukaan ei aidosti ohjannut liiton toimintaa. Samalla OLL:sta oli tullut kaukainen toimija opiskelija- ja ylioppilaskuntien arjessa. Tilanteen seurauksena SYL erosi OLL:n jäsenyydestä vuodesta 2015 alkaen ja SAMOK vuodesta 2018 alkaen. Keskusjärjestöjen erottua suuri osa opiskelija- ja ylioppilaskunnista liittyi takaisin jäseniksi.

Tämän muutoksen myötä OLL:n jäsenmäärä ei kääntynyt nousuun, vaan vuosittain yksi tai kaksi jäsenjärjestöä on eronnut liitosta. Samaan aikaan opiskelijakortti vapautui ilmaiseksi saataville monille opiskelijoille, millä on ollut suoraan vaikutusta lähes kaikkien opiskelijakuntien jäsenmääriin ja talouteen. Kuluneiden kahden vuoden aikana myös

koronapandemian vaikutukset näkyvät laskuna opiskelijakuntien jäsenmäärissä.

Opiskelijakuntien jäsenmäärän pieneneminen vaikuttaa suoraan OLL:n jäsenmäärään ja jäsenmaksuista saataviin tuloihin. Ylioppilaskuntien automaatiojäsenyys turvaa toisaalta niiden toimintaresursseja.

Nykytila

Nyt reilu puolet korkeakouluopiskelijoista on OLL:n toiminnan piirissä. Varsinaisiksi jäseniksi voivat kuulua opiskelija- ja ylioppilaskunnat ja yhteistoimintajäseniksi korkeakoulujen liikuntatoimet. Tällä hetkellä yhteistoimintajäsenenä on viisi liikuntatoimea. Kaksiportainen jäsenyys mahdollistaa kohtuullisen laajan jäsenpohjan. Jäsenhankintaan jäsenmäärän kasvattamiseksi tarvittaisiin kuitenkin enemmän resursseja. Liiton toiminta muodostuu vaikuttamis- ja edunvalvontatyöstä opiskelija- ja korkeakoululiikunnan olosuhteiden kehittämiseksi, koulutus- ja kilpailutoiminnasta sekä näitä tukevasta viestinnästä ja hallinnosta. Toimintasektoreita on avattu tarkemmin alla.

Toiminta kohdistuu pääasiassa jäsenenä oleville opiskelija- ja ylioppilaskunnille sekä korkeakoulujen liikuntapalveluille. Esimerkiksi kansallisen ja kansainvälisen vaikuttamistyön hyödyt sekä Liikkuva korkeakoulu -toiminta kohdistuvat kuitenkin kaikille korkeakouluopiskelijoille jäsenyydestä tai jäsenmaksuista riippumatta.

OLL:n jäsenmaksuperusteena on jäsenyhteisöjen oma jäsenmäärä. Jäsenyhteisö maksaa tällä hetkellä jokaisesta jäsenestään liitolle 0,60 euroa vuodessa. Maksu on huomattavasti matalampi kuin muilla opiskelija- ja ylioppilaskuntien kattojärjestöillä. Jäsenmaksun lisäksi OLL saa opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämää yleisavustusta ja hankerahoitusta toimintaansa. Yhteistoimintajäsenen jäsenmaksu on kiinteä 500 euron vuosimaksu.

Nykyisen jäsenmallin selkeänä vahvuutena nähdään suora yhteys opiskelijoihin opiskelija- ja ylioppilaskuntien kautta. Tämän kautta voidaan säilyttää liiton opiskelijajohtoisuus, kun hallituksen puheenjohtajisto muodostuu opiskelijoista. OLL:n opiskelijajohtoisuus on myös selkeä poikkeus kansainvälisellä opiskelija- ja korkeakoululiikunnan järjestökentällä.

Edellä mainittu laskeva jäsenmääräkehitys on ajanut liiton pohtimaan muutoksia toimintaansa. Negatiivisen kehityksen takana ovat nykyisen mallin kompastuskivet. OLL:n toiminta kattaa kansallisesti kaikkien korkeakouluopiskelijoiden liikkumisen ja hyvinvoinnin edistämisen. Tästä huolimatta kaikissa korkeakoulujen opiskelija- ja ylioppilaskunnissa ei nähdä liiton toiminnan tuottavan tarpeeksi konkreettista hyötyä paikalliselle tasolle. Monissa tapauksissa paikalliset korkeakoulun liikuntapalvelut on jo saatu OLL:n vaikuttamistyön avulla niin hyviksi, että opiskelijoiden liikuntaedunvalvontaa ei koeta tarvittavan. Samaan aikaan OLL:n kansallisen tason toiminta on vaarassa jäädä muiden samoja jäsenyhteisöjä edustavien kattojärjestöjen varjoon. Tämä ongelma pahenee resurssien niukentuessa.

Negatiivinen jäsenmääräkehitys aiheuttaa nykyisellä toimintamallilla taloudellisia ja edustavuuteen **liittyviä** haasteita. Ammattikorkeakoulujen opiskelijakuntien jäsenmäärien ja sitä kautta OLL:n liittokokouksen äänimäärien pienentyessä päätösvalta opiskelijakuntien ja ylioppilaskuntien välillä vinoutuu entisestään. Jäsenmaksutuottojen laskiessa myös talouden suunnittelu muuttuu yhä epävarmemmaksi niin opiskelija- ja ylioppilaskunnissa kuin OLL:ssa. Joissain tapauksissa jäsenjärjestön eron takana onkin ollut puhtaasti taloudellinen vaikutin.

Seuraavaksi kuvataan OLL:n toimintasektoreita erityisesti niiltä osin kuin niissä näkyvät

jäsenten ja ei-jäsenten erot.

Hallinto

Liiton toimintaa suunnitellaan monivuotisille strategiakausille sekä vuosittaisen toimintasuunnitelman avulla. Toimintasuunnitelma laaditaan liittokokouksen valmisteluaiakataulusta johtuen jo edellisen vuoden kesänä. Loppusyksystä pidettävässä liittokokouksessa päätetään sääntömääräiset asiat, ja sen kautta jäsenet ohjaavat liiton toimintaa. Jäsenyhteisöt antavat lausuntonsa liittokokouksen asiakirjoista lausuntokierroksella, joka järjestetään noin kaksi kuukautta ennen kokousta. Varsinaisilla jäsenillä on kokouksessa käytössään yksi ääni alkavaa 2 000 jäsentä kohden.

Liiton toiminnasta vastaa sääntöjen mukaan enintään viisihenkinen hallitus, jossa toimii kolmihenkinen työvaliokunta. Työvaliokunta on liiton toiminnassa täysipäiväisesti mukana, minkä vuoksi hallitus koostuu valtaosin opiskelijoista, mutta edustajia voi olla myös korkeakoulujen liikuntatoimista. Hallituksessa voi olla jäseniä myös liiton jäsenyhteisöjen ulkopuolelta. Hallituksen jäsenet vaihtuvat pääsääntöisesti vuosittain, mikä asettaa omat haasteensa liiton toiminnan jatkuvuudelle ja suunnittelulle.

Valtakunnallinen ja paikallinen vaikuttamistyö sekä edunvalvonta

OLL:n yhtenä pitkäaikaisena perustavoitteena on parantaa Suomen kaikkien korkeakoulujen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen liikuntaolosuhteita. Kun yhä useammassa korkeakouluympäristössä on laadukkaat liikuntapalvelut ja niiden kehittämiseen panostetaan, yhä useampi korkeakouluopiskelija liikkuu terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta riittävästi. Liikkuva ja hyvinvoiva opiskelija on myös opiskelukykyisempi.

Tämän perustavoitteen toteuttamista on lähestytty sekä valtakunnallisesta että paikallisesta näkökulmasta. Valtakunnallisesti OLL on pyrkinyt vaikuttamaan esimerkiksi korkeakoululakeihin ja -asetuksiin (ammattikorkeakoululaki (2009), yliopistolaki (2009), valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista (2014)) sekä valtakunnallisiin liikunnan edistämisen ohjelmiin ja asiakirjoihin (mm. hallitusohjelmat, kansallinen liikuntaohjelma, valtioneuvoston periaatepäätökset liikunnasta, liikkuvat -ohjelmat / Liikkuva koulu / opiskelu -ohjelma, OKM:n liikunnan hankeavustukset).

Kun valtakunnallinen vaikuttamistyö on tuonut tuloksia, niiden toteuttamista eli parempien korkeakoululiikunnan palvelujen tosiasiallista toteutumista on tuettu usealla eri paikkakunnalla yhteistyössä korkeakouluyhteisöjen toimijoiden kanssa. Johtoajatukseksi paikallisessa vaikuttamisessa on ollut se, että samalla paikkakunnalla sijaitsevien korkeakoulujen tai korkeakoulujen toimipisteiden on usein luontevaa ja synergiaetuja tuottavaa järjestää liikuntapalvelut yhteistyössä. Tämä on korkeakoulujen alueellisen liikuntapalvelujärjestelmän keskeinen tausta-ajatus.

Sekä valtakunnallisen että paikallisen vaikuttamistyön keskeisenä ohjenuorana toimivat [Korkeakoululiikunnan suositukset \(2018, 2011\)](#), jotka antavat hyvän ja toimivan korkeakoululiikunnan palveluiden ja olosuhteiden (ml. päivittäisen istumisen vähentäminen) keskeiset sisällöt ja suuntaviivat. Korkeakoululiikunnan suositukset toimivat perustana myös uudessa [Liikkuva korkeakoulu Visio2025 -tulokortissa](#), joka on rakennettu OLL:n toimiston ja korkeakoulujen liikuntatoimien ja opiskelija- ja ylioppilaskuntien yhteistyönä. Opetus- ja kulttuuriministeriön Liikunnan vastuualue on tukenut korkeakoululiikunnan suositusten toteuttamisessa korkeakouluyhteisöjä (korkeakoulut, opiskelija- ja ylioppilaskunnat) noin 3 miljoonalla eurolla vuosina 2011-2022. OLL on ollut OKM:n tuella mukana rakentamassa mm. seuraavia korkeakoululiikuntoja:

- Oulun korkeakoululiikunta (Oulun ammattikorkeakoulu, Oulun yliopisto)
- uMove - Jyväskylän korkeakoululiikunta (Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylän yliopisto, Humanistisen ammattikorkeakoulun Jyväskylän toimipiste))
- Vaasan yliopiston liikuntapalvelut (Vaasan yliopisto)
- CampusSport - Turun korkeakoululiikunta (Turun ammattikorkeakoulu, Turun yliopisto, Åbo Akademi, Novia-ammattikorkeakoulu)
- Sykettä - Kuopion ja Joensuun korkeakoulujen liikuntapalvelut (Savonia-ammattikorkeakoulu, Itä-Suomen yliopisto (Kuopio ja Joensuu), Karelia-ammattikorkeakoulu)
- Lapin korkeakoululiikunta (Lapin yliopisto, Lapin ammattikorkeakoulu)
- CampusMoWe - Satakunnan korkeakoululiikunta (Satakunnan ammattikorkeakoulu, Porin yliopistokeskus (Turun yliopisto, Tampereen yliopisto), Diakonia-ammattikorkeakoulu Porin toimipiste, Turun yliopiston Rauman opettajakoulutuslaitoksen Rauman toimipiste)
- UniSport - pääkaupunkiseudun yliopistojen liikuntapalvelut (Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto, Svenska Handelshögskolan, Taideyliopisto)
- SportUni - Tampereen korkeakoululiikunta (Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampereen yliopisto)
- Zone - pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen liikuntapalvelut (Metropolia Ammattikorkeakoulu, Haaga-Helia-ammattikorkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu)
- MOVEO - Lahden ja Lappeenrannan korkeakoulujen liikuntapalvelut (LAB-ammattikorkeakoulu, [Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT](#) ~~Lappeenrannan teknillinen yliopisto~~)
- SeamkSports (Seinäjoen ammattikorkeakoulu)

OLL:n nettisivuille on koottu liiton edunvalvonnallisia saavutuksia viimeisen 15 vuoden ajalta. Valtakunnallisen ja paikallisen edunvalvonnan lisäksi OLL tekee kansainvälistä vaikuttamistyötä, esimerkiksi liikunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioissa. OLL on Suomen virallinen edustaja ja jäsen Euroopan opiskelija- ja korkeakoululiikunnan järjestö EUSA:ssa (European University Sport Association), kansainvälisessä opiskelija- ja korkeakoululiikunnan järjestö FISU:ssa (International University Sports Federation) sekä euroopan korkeakoulujen liikuntatoimien verkostossa ENAS:ssa (European Network of Academic Sport Services).

OLL:n nykyisen jäsenmallin näkökulmasta vaikuttamistyön ja edunvalvonnan keskeisiä haasteita ovat ns. vapaamatkustajuuden houkutus: valtakunnallisen vaikuttamistyön tulokset tulevat kaikkien, siis myös niiden opiskelija- ja ylioppilaskuntien hyödyksi, jotka eivät ole OLL:n jäseniä. Toinen, paikallisen vaikuttamistyön haaste liittyy jo aiemmin selonteossa todettuun asiaan: mikäli oman korkeakoulun liikuntapalvelut on jo saatu perustettua ja vakiinnutettua, opiskelija- ja ylioppilaskunnan vaihtuvat toimijat herkästi toteavat, ettei OLL:n työstä ole heille mitään hyötyä, koska heillä on jo toimivat korkeakoululiikunnan palvelut. **Liiton palveluiden tarpeellisuus tulee esiin uudelleen, kun nykyisten liikuntapalveluiden tilanne huononee ja siihen tarvitaan apua.**

Viestintä

Viestintä on määritelty OLL:n strategiassa kriittiseksi menestystekijäksi, jolla on olennainen merkitys strategisten tavoitteiden saavuttamisessa. Strategian mukaan liitto toteuttaa vaikuttavaa, saavutettavaa ja koko toimintaa läpileikkaavaa viestintää. Vaikuttavuuden lisäämiseksi kehitetään myös asiantuntijoiden viestinnällistä osaamista. Liiton viestintä keskittyy jäsenyhteisöihin ja sidosryhmiin. Strategisena tavoitteena on vaikuttamistyön näkyvyyden lisääminen mediassa ja sidosryhmien keskuudessa.

Tiivis yhteistyö jäsenyhteisöjen kanssa on määritelty kriittiseksi menestystekijäksi. Liiton tavoitteiden edistäminen vaatii jatkuvaa vuoropuhelua ja tiivistä yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa. Sen avulla liitto pystyy palvelemaan jäsenyhteisöjen tarpeita parhaiten ja tarjoamaan asiantuntijapalveluita kohdennetusti.

Viestintäsektorilla toimivat viestintäasiantuntija ja viestinnästä vastaava varapuheenjohtaja, jolla on myös muita vastuualueita. Järjestöstrategian ja toimintasuunnitelman lisäksi viestintää ohjaa vuonna 2021 laadittu viestintästrategia. Vuoden 2022 toimintasuunnitelmassa viestinnän painopisteiksi määritellään viestintästrategian ja siihen liittyvän tuloskortin käyttöönotto, kuvapankin uudistaminen ja edellisvuonna perustetun sähköisen jäsenviestintäalustan kehittäminen. Lisäksi toimintasuunnitelmassa kiinnitetään huomiota asiantuntijoiden ja hallituksen jäsenten kouluttamiseen.

Liiton tuottaman viestinnän sisällöt ovat jäsenyhteisöjen käytettävissä. Sisältöä tuotetaan myös jäsenten tarpeisiin ja jäsenyhteisöjen viestintää tuetaan pyydetessä liiton kanavilla. Viestintäyhteistyössä on kehitettävää sekä OLL:n tunnettuuden että jäsenyhteisöjen liikuntasivustojen parantamiseksi. Jäsenten käytössä on liiton sisäisen viestinnän Slack-kanava "OLL-yhteisö". Jäsenyhteisöjen viestinnästä vastaavat toimijat liitetään vuosittain myös omalle sähköpostilistalleen, jota käytetään erityisesti opiskelijoille suunnatun viestinnän välittämiseen. Jäsenviestinnän onnistumisesta on aiemmin kerätty palautetta erillisellä vuosittaisella kyselyllä, joka yhdistettiin vuonna 2021 liiton koko toiminnan palautekyselyyn. Kisatoiminnan (OSM- ja kansainväliset kisat) viestintävastuu on kisasektorilla ja viestintäsektori osallistuu siihen vain pieniltä osin. Myös tässä voi olla kehitettävää jäsenyhteistyön kannalta OLL:n tunnettuuden ja viestinnän tavoittavuuden parantamiseksi.

Tapahtumat ja koulutukset

OLL:n tapahtumatoiminta vahvistaa yhteisöllisyyttä, joka on määritelty yhdeksi liiton arvoista. Liitto koordinoi opiskelijoiden SM-kisoja (OSM). Kisoja järjestetään vuosittain noin 20 lajissa ja niihin osallistuu opiskelijoita ympäri Suomea noin 1500. Lajikirjo on laaja perinteisestä urheilusta e-urheiluun. OLL:n jäsenten osallistumismaksu on 50 prosenttia normaalimaksuista.

Kisoja myönnetään ensisijaisesti jäsenjärjestöille, mutta jos lajiin ei ole muita hakijoita, ne voidaan myöntää myös ei-jäsenille. Kisajärjestäjät koulutetaan yksilökohtaisesti.

Kisajärjestäjille tarjotaan ilmoittautumisjärjestelmä, vakuutus, musiikintoistosopimus ja mitalit. Van jäsenet voivat hyödyntää tapaturmavakuutusta ja musiikintoistosopimuksia.

Tapahtumiin kuuluvat myös kansainväliset urheilukisat, joihin osallistuu vuosittain muutama sata urheilijaa. Näitä kisoja ovat opiskelijoiden EM-kisat ja osa opiskelijoiden MM-kisoista sekä SELL Student Games. OLL valitsee kaikki suomalaisista korkeakouluista lähtevät urheilijat arvokisoihin, mutta ilmoittaa vain jäsenjärjestöjemme urheilijat. Liitto auttaa käytännön asioissa ennen kisoja sekä tarvittaessa kisapaikalla. Ei-jäsenet voivat osallistua, mutta heidän korkeakoulunsa tulee hoitaa edellä mainitut asiat.

Jäsenjärjestöjä koulutetaan korkeakoululiikunnan, liikuntapolitiikan ja hyvinvoinnin ajankohtaisista asioista kolme kertaa vuodessa liikunnan sektoritapaamisissa. Näihin koulutuksiin ei ole muilla mahdollisuutta osallistua. Yhden tapaamisen osallistumismaksu on 60 euroa, mihin sisältyy hotellimajoitus, ruoat, koulutukset ja muu ohjelma. Lisäksi valtakunnallisella tasolla tarjotaan liikuntatuutoroinnin koulutuksia. Vuosittain järjestettävässä ”liikuntatuutorointipäivässä” koulutetaan kaikkia liikuntatuutoroinnin

järjestäjiä ja toiminnan käynnistämistä kiinnostuneita. Osallistumismaksu on viime vuosina ollut jäsenille 20 €/henkilö ja ei-jäsenille 50 €/henkilö. Liikuntatuutoroinnista on mahdollista tilata myös paikallisia koulutuksia, joissa on käsitelty esimerkiksi liikunnan merkitystä opiskelukyvyille, liikuntamotivaatiota sekä erilaisten opiskelijoiden tavoittamista liikunnan pariin. Tällöin hinta määräytyy koulutuksen pituuden/laajuuden mukaan ja lähtökohtaisesti niitä on tarjottu ainoastaan liiton jäsenille.

OLL:n nykyinen koulutustarjonta on rakennettu keskusjärjestöjäsenyyden aikana sekä sitä seuraavina vuosina, jolloin kaikki tai lähes kaikki opiskelija- ja ylioppilaskunnat kuuluivat liittoon. Näin ollen osaa koulutuksista on tarjottu myös esimerkiksi liikuntatoimille samaan hintaan, koska aiemmin heidän kanssaan samassa korkeakoulussa toimivat opiskelija- ja ylioppilaskunnat ovat kuuluneet liittoon. Viimeisten vuosien aikana tulleet erot pakottavat tarkastelemaan osallistumisoikeutta ja -maksuja uudelleen ja jatkossa ei-jäsenten ei kenties ole mahdollista osallistua mihinkään liiton toimintaan.

OLL järjestää kaikille avoimia webinaareja liikunta- ja hyvinvointiaiheista 2–3 kertaa vuodessa. Jäseniltämme pyydetään aihe-ehdotuksia webinaareihin.

Kehittämistyön tavoite

Jäsenmallin kehittämistyöllä pyrimme luomaan liitolle vakaan toimintapohjan seuraavillekin sadalle vuodelle. Tavoitteena on, että Opiskelijoiden Liikuntaliitto on valtakunnallinen korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointia edistävä ja korkeakoululiikuntaa kehittävä toimija. Samaan aikaan teemme myös strategiatyötä, jossa tarkastelemme liiton perustehtävää ja päivitämme sen tarvittaessa tälle vuosituhannelle.

Jäsenmallin kehittämisessä otamme huomioon muutamia peruseriaatteita, joiden on toteuduttava uudessa mallissa. Tähän on koottu jäsenistön ja liiton toimiston esiin nostamia keskeisimpiä periaatteita:

- Mallin tulee vahvistaa opiskelijoiden liikkumisen ja korkeakoululiikunnan edistämistä.
- Opiskelijälähtöisyyden tulee toteutua sekä varsinaisessa toiminnassa että liiton johtamisessa.
- Mallin tulee laajentaa jäsenpohjaa, jotta liitto edustaa tai palvelee mahdollisimman suurta osaa korkeakouluopiskelijoista.
- Mallissa tulee voida huomioida oikeudenmukaisesti erikokoiset jäsenyhteisöt ja korkeakoulujen duaalimallin aiheuttamat eroavaisuudet esimerkiksi jäsenmaksun ja liittokokouksen äänimäärien suhteen.
- Jäsenmallin valinta on yhteydessä liiton perustehtävään, joten sen tulee mahdollistaa toiminnan kehittäminen tavoiteltavien jäsenyhteisöjen toiveiden mukaisesti.
- Mikäli jäsenyydelle haetaan houkuttelevuutta jäsenmaksun alentamisella, liiton omarahoitusosuus on turvattava. Rahoituksen hankkiminen yritys- tai muulla yhteistyöllä ei saa vaarantaa liiton sitoutumattomuutta edunvalvonta- ja vaikuttamistyössä.
- Jäsenmallin tai sen jatkokehityksen on ratkaistava niin sanottu vapaamatkustajuongelma eli miten liittoon kuulumattomat toimijat rajataan palveluiden ulkopuolelle.

Jäsenmalliprojektin kuvaus

Tämän jäsenmallin kehittämisprojektin tausta on vuodessa 2020, jolloin liiton hallitus päätti kirjata kolmivuotiseen strategiaan ja seuraavan vuoden toimintasuunnitelmaan toimia liiton

tulevaisuuden turvaamiseksi:

Strategia 2021-2023: Löydämme jäsenmalliin kestävän ratkaisun, joka kattaa mahdollisimman suuren osuuden korkeakouluopiskelijoista.

Toimintasuunnitelma 2021: Jatkamme kartoitusta kestävästä jäsenmallista, joka kattaa mahdollisimman suuren osuuden korkeakouluopiskelijoista. Toteutamme pitkäjänteistä talouden hallintaa ja suunnittelemme sitä yhdessä talousvaliokunnan kanssa.

Konkreettinen työ aloitettiin vuonna 2021, jolloin perustettiin jäsenyystyöryhmä tuomaan mukaan jäsenistön näkökulmaa. Työryhmän toimikausi on kaksi vuotta. Se koostuu ylioppilas- ja opiskelijakuntien sekä liikuntatoimien edustajista: jäseninä ovat Janne Pakarinen (UniSport), Suvituuli Lundmark (TYY 2021) ja Siiri Turunen (TYY 2022), Lauri Tuohiniemi (VYY), Minna Huurrekorpi (Helga), Teemu Palkki (AYY) ja Paula Ruokonen (SYKETTÄ).

Jäsenyystyöryhmä kokoontui ensimmäisen kerran toukokuussa 2021 ja myöhemmin vuoden aikana kaksi kertaa. Tapaamisissa käsiteltiin jäsenkehityksen historiaa, nykytilanteen taustatekijöitä sekä nykymallin heikkouksia ja vahvuuksia. Työryhmä piti työpajan unelmien OLL:stä ja kävi läpi erilaisia mahdollisia jäsenyysmalleja vahvuuksineen, heikkouksineen ja talousvaikutuksineen. Tämän pohjalta syntyi kolme jäsenmallia, jotka otettiin jatkokehittelyyn: 1) korkeakouluuyhteisöt jäseninä, 2) korkeakoululiikunnan kattojärjestö, 3) palvelukeskeinen malli. (Kaikkia käsittelyssä olleita malleja esitellään selonteossa myöhemmin.)

Vuodelle 2022 kirjattiin selvitystyön jatkaminen toimintasuunnitelmaan:

Toimintasuunnitelma 2022: Jatkamme toimivamman jäsenmallin kartoittamista jäsenyystyöryhmän kanssa ja tarvittaessa konsultoimme ulkopuolista asiantuntijaa. Jäsenyystyöryhmä kiinnittää toiminnassaan myös huomiota, miten liiton toiminta tavoittaa jäsenyhteisöjen opiskelijat.

Vakaan jäsenpohjan avulla liiton olisi mahdollista keskittää toimintansa opiskelijoiden hyvinvoinnin ja liikunnallisen elämäntavan parantamiseen. Toteutamme pitkäjänteistä talouden hallintaa ja suunnittelemme sitä yhdessä talousvaliokunnan kanssa. Talousvaliokunta ja jäsenyystyöryhmä yhdistetään kevään 2022 ajaksi. Uusi talousvaliokunta rekrytoidaan syksylle 2022.

Tarkoituksena on koota vuoden 2022 liittokokoukselle selonteko tilanteesta ja mahdollisista vaihtoehdoista OLL:n toimiston ja jäsenyystyöryhmän toimesta. Ensimmäisinä toimina luotiin vuoden toiminnalle tavoitteet ja vuosikello sekä rekrytoitiin projektin fasilitaattoriksi Miika Westman (Calumet Oy).

Jäsenyystyöryhmän vuoden ensimmäisessä tapaamisessa paneuduttiin valittuihin malleihin ja niiden haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Mukana työssä oli mukana myös korkeakoulujen edustajia: Minna Kaihovirta (Metropolia Ammattikorkeakoulu), Antti Blom (Jyväskylän Ammattikorkeakoulu / Likes) ja Pekko Pirhonen (LUT-yliopisto). Tapaamisen pohjalta nousi esiin kolme uutta vaihtoehtoa myös mahdollisiksi vaihtoehdoiksi toiminnan toteuttamiselle jatkossa (mallit avattu alempana selonteossa): 1) korkeakouluyhteisöt jäseninä, matalampi jäsenmaksu, 2) nykymalli matalammalla jäsenmaksulla ja 3) muut ratkaisut: fuusioituminen tai toiminnan lopetus.

Työryhmään osallistuneiden edustajien lisäksi selvitystyön tiimoilta on kontaktoitu korkeakoulujen rehtoreiden neuvostot Arene ja Unifi, joille selonteko on tarkoitus lähettää kommentoitavaksi. Lisäksi olemme keskustelleet liiton tilanteesta opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Sidosryhmien lisäksi on tärkeää kuulla sekä jäsenten että eronneiden opiskelija- ja ylioppilaskuntien sekä liikuntatoimien mielipiteet. Heidät on on taktoitu loppukeväästä kysyen toimintamme onnistumisista, kompastuskivistä, liikuntaedunvalvonnan tulevaisuudesta sekä toiveista uuden toimintamallin suhteen.

Vastaukset vahvistivat projektin aikana syntyneitä käsityksiä. Eronneiden jäsenten puolella koettiin laajalti, ettei OLL:n toiminnasta saa tarpeeksi konkreettista vastinetta jäsenmaksulle. Opiskelija- ja ylioppilaskuntien keskuudessa toivottiin tapahtumien ja toiminnan näkymistä vahvemmin myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Liikuntatoimet toivat esille nykyisten palveluiden hyvän laadun ja toimivuuden ilman jäsenyyttä, mutta toisaalta taas OLL:n toiminnan uudistumiskyky sai kritiikkiä. Kaikkia yhdisti kuitenkin näkemys siitä, että tulevaisuudessakin tulisi olla yksi taho, joka tekee edunvalvontaa opiskelijoiden liikunnan puolesta. Vastauksia hyödynnettiin jäsenyystyöryhmän kevään toisessa tapaamisessa, jossa tehtiin neljälle toimintaa eniten uudistavalle jäsenmallille benefit-effort-analyysi.

Olemme keskustelleet jäsenmallin kehittämisestä opetus- ja kulttuuriministeriön liikunnan vastualueen virkahenkilöiden kanssa ja sisällyttäneet keskusteluista nousseita ajatuksia selontekoon. Keskusteluissa yhteinen tahtotila on ollut OLL:n toiminnan jatkuvuuden varmistaminen. Lisäksi olemme pyytäneet alumniamme OTL Juha Viertolaa kommentoimaan malleja sääntöjen kannalta.

Syksyllä työtä jatketaan lähettämällä tämä selonteko lausuntokierrokselle jäsenistölle ja

~~sidosryhmille.~~ Jäsenystyöryhmä ja liiton hallitus pyrkivät muodostamaan omat kantansa OLL:n toiminnan tulevaisuudesta ja jäsenmallista ennen liittokokousta. Kokousta edeltävänä päivänä järjestetään läsnä- ja etäosallistujille keskustelutilaisuus, jossa käsitellään OLL:n tulevaisuutta yhdessä jäsenenä ja liiton ulkopuolella olevien opiskelija- ja ylioppilaskuntien ja liikuntatoimien kanssa.

Muulla käytössä olevia ratkaisuja

Tässä luvussa esitellään OLL:n kaltaisissa muissa liikuntajärjestöissä, kansainvälisissä järjestöissä ja muulla kotimaisessa järjestökentässä käytössä olevia jäsenmalleja.

Muut kotimaiset koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöt

OLL:n lisäksi muita kotimaisia koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöjä ovat Koululiikuntaliitto KLL ry ja Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto SAKU ry. KLL:n toimintaympäristön muodostavat perusasteen oppilaitokset (ala- ja yläkoulut) ja lukiot. SAKU ry:n toimintaympäristönä ovat toisen asteen ammatilliset oppilaitokset. Alla on kuvattu KLL:n ja SAKUn jäsenmallit ja niihin liittyviä tekijöitä. **Tietoja on saatu SAKU ry:n toiminnanjohtaja Saija Sippolalta ja Koululiikuntaliiton toiminnanjohtaja Kristiina Jakobssonilta sekä järjestöjen verkkosivuilta.**

Suomen ammatillisen koulutuksen kulttuuri- ja urheiluliitto, SAKU ry

SAKU ry:n jäseniksi voivat kuulua ammatillisen koulutuksen järjestäjät, kuten kuntayhtymät ja kunnat. Näiden lisäksi jäseninä on myös muita toimijoita, jotka ovat ”liiton toimintaan läheisesti liittyviä oikeustoimikelpoisia yhteisöjä”. Varsinaisten jäsenten lisäksi on mahdollistettu myös kannatusjäsenyys.

SAKU ry:ssä jäsenmaksujen perusteena on opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjälle määrittämä opiskelijavuosien vähimmäismäärä koulutuksenjärjestämisluvan mukaan. (Luku ei kuvaa tarkasti opiskelijamäärää vaan on laskennallinen.) Tällä hetkellä jäsenmaksun suuruus on 1,55 euroa opiskelijavuodelta. (Rahoitus OKM:ltä on koulutuksen järjestäjille noin 10 000 € / opiskelijavuosi.)

Äänimäärä myös jakautuu opiskelijavuosipohjaisesti SAKU ry:n vuosikokouksissa. Jäsenillä on käytössään yksi ääni alkavaa 500 opiskelijavuotta kohden kuitenkin niin, että enimmäismäärä on 10 ääntä. Tällä estetään liian suuria eroja äänimäärissä jäsenten kesken ja turvataan kaikkien mahdollisuus vaikuttaa toimintaan.

SAKU ry edistää ammatillisen toisen asteen opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvointia liikunnan ja kulttuurin keinoin. OLL:n ja SAKU ry:n toiminta on monilta osin hyvin samantyyppistä, mutta SAKU toimii opiskelijaliikunnan lisäksi henkilöstöliikunnan parissa ja sen hallitus muodostuu oppilaitosten henkilökunnasta eikä opiskelijoista. SAKU ry järjestää myös OLL:a enemmän liikuntatapahtumia ja erilaisia kisoja koulujen kesken.

Koululiikuntaliitto ry

Koululiikuntaliiton varsinaisiksi jäseniksi voivat kuulua rekisteröityneet opetusalan alueelliset ja valtakunnalliset yhdistykset. Tällä hetkellä niitä ovat OAJ:n alueelliset yhdistykset ja Suomen luokanopettajien liitto. Varsinaisten jäsenten lisäksi liiton jäseneksi voi kuulua kannatus- ja tukijäseniä. Liiton jäseniltä ei kerätä jäsenmaksua, vaan omarahoitusosuus kerätään toiminnasta muilla tavoin, kuten koulutus-, tapahtuma- ja kisatoiminnasta. Liiton varsinaisissa kokouksissa jokaisella jäsenyhdistyksellä on käytössään yksi ääni, jota ei voi valtakirjalla siirtää toiselle edustajalle.

Koululiikuntaliitto huolehtii suomenkielisten peruskoululaisten, lukiolaisten ja ammattijärjestö OAJ:n jäsenten vapaaehtoisesta liikunnan harrastustoiminnasta ja tukee koulun opetussuunnitelman mukaista liikunnanopetusta. Myös KLL:n toiminta vastaa monilta osin OLL:n toimintaa, mutta toimintakentässä ja organisoitumisessa on myös eroja. KLL:n hallitus muodostuu oppilaitosten ja ammattijärjestöjen edustajista koululaisten ja opiskelijoiden sijaan. KLL järjestää myös OLL:a enemmän liikuntatapahtumia ja toimii myös henkilöstöliikunnan parissa.

Eri maiden opiskelija- ja korkeakoululiikuntajärjestöjä

Kotimaisten koululais- ja opiskelijaliikuntajärjestöjen ohella toisen keskeisen viiteryhmän OLL:lle tarjoavat eri maiden opiskelija- ja korkeakoululiikunnan sisarjärjestöt. Alla on tiivistetty kahden maan järjestöjen jäsenmallit. [Tietoja on saatu SAIF:n pääsihteerin Kristian Svenskiltä sekä järjestöjen verkkosivuilta.](#)

Sveriges Akademiska Idrottsförbund (SAIF)

Ruotsissa OLL:n sisarjärjestön jäseniksi kuuluvat opiskelijaurheiluseurat. Opiskelijaurheiluseurakulttuuri on Ruotsissa vahvempi kuin Suomessa, ja joissakin yliopistoissa voi olla jopa useampia opiskelijaurheiluseuroja. Tällä hetkellä SAIF:n kokonaisjäsenmäärä on 99 opiskelijaurheiluseuraa. Jäsenmaksu riippuu seuran jäsenmäärästä ja vaihtelee 400–3000 kruunua. Muuten rahoitus tulee valtiolta, joten jäsenmaksut muodostavat vain nimellisen omarahoitusosuuden liiton toimintaan.

[SAIF:n toiminta tähtää kaikkien korkeakouluopiskelijoiden liikunnan lisäämiseen ja innostamiseen urheiluun. Järjestölle on OLL:a vahvempi ote opiskelijaurheiluun ja sen kehittämiseen liikumisen lisäämisen rinnalla.](#)

Swiss University Sports

Sveitsissä OLL:n sisarjärjestön jäseniksi voivat kuulua korkeakoulujen liikuntatoimet, korkeakoulut ja poikkeustapauksissa myös muut sveitsiläiset yhdistykset tai kerhot, jotka ovat kiinnostuneet opiskelijoiden fyysisestä aktiivisuudesta ja opiskelijaurheilusta. Lisäksi liittoon voi kuulua myös henkilöjäseniä. Jäsenyydet on jaettu erilaisiin jäsenluokkiin. Jäsenmaksu perustuu lukuvuodelle ilmoittautuneiden opiskelijoiden määrään. Maksu koostuu jäsenyhdistyksen maksamasta osuudesta ja osuudesta, joka veloitetaan suoraan opiskelijalta.

Swiss University Sports on kattobrändi, jonka piirissä toimivat kansallinen yliopistourheiluliitto ja -säätiö keskittyvät toiminnassaan kilpaurheiluun. Massaliikunnan kehittämisestä vastaavat puolestaan saman kattobrändin alla toimivat korkeakoulutason organisaatiot.

OLL:n mahdolliset jäsenmallit

Seuraavaksi käsitellään jäsenyystyöryhmän ideoimia vaihtoehtoisia jäsenmalleja ja OLL:n toimiston jatkokehittämiä vaihtoehtoja. Mallit on kuvattu sanallisesti ja avattu lyhyesti niiden haasteita, vahvuuksia ja taloudellisia vaikutuksia. Osa malleista aiheuttaisi OLL:n toiminnalle suurempia muutoksia kuin toiset, mutta jokaisen mallien avulla voi olla mahdollista rakentaa entistä useampia korkeakouluopiskelijoita palvelevaa toimintaa.

Mallit on kuvattu hyvin yleisellä tasolla, jolloin niissä ei oteta kantaa esimerkiksi yksittäisiin sääntökirjauksiin tai rahoituksen osa-alueisiin. Edellä otsikon "Kehittämistyön tavoitteet" alla kuvasimme periaatteita, joihin jäsenmallien haasteita ja mahdollisuuksia peilataan. Näin

pyrimme myös helpottamaan mallien vertailua toisiinsa. Mallien jäsenmaksukertymistä eri skenaarioissa on laadittu erillinen taustapaperi (liite).

Jäsenmalli 1: Korkeakoulut jäseninä

Korkeakouluyhteisöt jäseninä

Tässä mallissa liiton jäseniksi voivat liittyä korkeakoulut. Korkeakoulun jäsenyyden myötä myös opiskelija- tai ylioppilaskunta on toiminnan piirissä ja korkeakoulun liikuntatoimi on jäsenyyden piirissä. Jäsenmaksu on opiskelijaperusteinen; korkeakoulu maksaa jokaisesta opiskelijasta päätetyn summan (esimerkiksi 0,50 euroa tai 0,20 euroa per opiskelija).

Varsinaisten jäsenten lisäksi liittoon voitaisiin ottaa nykyiseen tapaan yhteistoimintajäseniä, joilla olisi käytössään suppeammat palvelut ja korkeammat osallistumismaksut. Tämä voisi olla yksi tapa ottaa kaikki opiskelija- ja ylioppilaskunnat ja liikuntatoimet liiton toiminnan piiriin ilman vapaamatkustajuutta. ~~Varsinaisten jäsenten, eli korkeakoulujen, lisäksi OLL:n voi kuulua myös yhteistoimintajäseniä samaan tapaan kuin nyt. Yhteistoimintajäseniä voisivat olla kaikki juridisoikeudelliset järjestöt, jotka edistävät korkeakouluopiskelijoiden liikkumista ja hyvinvointia. Tällaisia voisivat olla muun muassa ne opiskelija- ja ylioppilaskunnat sekä liikuntatoimet, joiden korkeakoulu ei ole liiton jäsen.~~

Toiminnan avaaminen koko korkeakouluyhteisölle voi vaatia palveluiden laajentamista. Nyt palvelemme ja koulutamme pääsääntöisesti opiskelijatoimijoita, mutta muutoksen myötä koulutus- ja verkostotarjontaa voi olla tarpeen kehittää myös korkeakoulujen ja liikuntatoimien henkilökunnalle. Lisäksi on hyvin todennäköisesti, että parantaaksemme vetovoimaisuuttamme korkeakoulujen kannalta agendaamme kannattaisi laajentaa liikunnasta muuhun opiskelijoiden hyvinvointiin.

Talous

Liiton talous pysyisi nykyisen kaltaisena. Jäsenmäärä ja sitä kautta jäsenmaksutuotot voivat kasvaa, sillä etenkin ammattikorkeakoulupuolella kaikki opiskelijat eivät kuulu opiskelijakuntaan. Mitä useampi korkeakoulu liittyisi jäseneksi, sitä pienemmäksi jäsenmaksua voisi laskea. **Jäsenmaksun radikaali laskeminen pakottaisi kasvattamaan omarahoitusosuutta muilla keinoilla, vaikka jäsenmäärä nousisi merkittävästi.**

Mahdollisuudet ja haasteet

Malli muuttaisi OLL:n jäsenpohjaa nykyiseen verrattuna eikä uusien jäsenten liittymishalukkuudesta ole varmuutta. Jäsenpohja pysyisi kuitenkin mallissa suhteellisen homogeenisenä, mikä helpottaisi jäsenistön toiveisiin vastaamista. Toimintaa voitaisiin kehittää vastaamaan kokonaisvaltaisesti korkeakouluuyhteisön tarpeita, mikä voi edellyttää toimintakentän laajentamista liikkumisen edistämisestä opiskelijoiden kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Olisi myös pohdittava, miten palvelut rajataan vain jäsenille. Korkeakouluuyhteisöjen sisällä tämä helpottuisi nykyisestä, kun kaikki opiskelijat ja henkilökunnan jäsenet katsottaisiin jäseniksi.

Opiskelijamäärän perusteella määräytyvää jäsenmaksua voi pitää oikeudenmukaisena. Jäsenmaksuskenaariossa omarahoitusosuus katettaisiin lähes nykyisen suuruisella jäsenmaksulla, mutta jäsenmaksun laskeminen ja korvaavien rahoituslähteiden käyttöönotto edellyttäisivät sen huomioimista, että OLL:n sitoutumattomuus opiskelijoiden edunvalvojana säilyisi.

Tärkeimpänä sääntöihin liittyvänä asiana mallissa olisi kiinnitettävä huomiota opiskelijavetoisuuden säilyttämiseen. Kun korkeakoulut olisivat varsinaisia jäseniä, olisi huolehdittava, että opiskelijat ovat vahvasti osana liiton toimintaa. Säännöissä voisi myös

muuttaa äänimääräjakoja, jos nykymallia ei pidetä tarkoituksenmukaisena.

~~Mallin vahvuutena ja samalla heikkoutena nähdään korkeakoulut. Niiden jäsenyyden uskotaan tuovan vakautta liiton taloudelle, mutta ei ole varmaa, kuinka halukkaita korkeakoulut ovat liittymään liiton jäseniksi. Lisäksi huoleksi nousee jäsenmaksun vaikutus opiskelija- ja ylioppilaskuntien ja liikuntatoimien korkeakouluilta saamaan tukeen. Toiminnan kannalta mallin ehdottomaksi vahvuudeksi nähtiin koko korkeakouluyhteisön saaminen liiton toiminnan piriin, jolloin liikunnan ja hyvinvoinnin edistämisestä tulee entistä kokonaisvaltaisempaa korkeakouluissa.~~

~~Jäsenmallin kohdalla nousee esiin huoli opiskelijavetoisuuden vähentymisestä. Mallissa tarvitaankin sääntöihin kirjauksia, jotka turvaavat opiskelijoiden vaikutusvallan liiton toiminnan johtamisessa. Malli ei ratkaise myöskään haastetta, joka liittyy liiton näkyvyyteen opiskelijoille, mutta se voi tuoda resursseja haasteesta selviämiseen.~~

Jäsenmalli 2: Korkeakoululiikunnan kattojärjestö

Kattojärjestömallissa liitto toimii korkeakouluopiskelijoiden liikunnan ja hyvinvoinnin edistämisen kattojärjestönä samaan tapaan kuin esimerkiksi **Suomen nuorisovaltion kattojärjestö** Allianssi nuorisovaltionalla. Tällöin jokainen juridisoikeudellinen järjestö, joka haluaa olla mukana toiminnassa, voi liittyä liiton jäsenjärjestöksi. Jäsenmaksu on joko vain nimellinen tai porrastettu jäsenjärjestöjen koon mukaan, mutta tällöinkin suhteellisen matala. Mallin myötä luovutaan yhteistoimintajäsenyydestä ja kaikki jäsenet ovat samanarvoisia.

Kattojärjestömalli perustuu ajatukseen jäsenpohjan laajentamisesta. Mitä laajemmalle

jäsenpohjaa laajennettaisiin, sitä suurempia vaikutuksia sillä voisi olla liiton toimintaan, jos kaikille erilaisille jäsenille pyrittäisiin tuottamaan palveluja heidän tarpeidensa mukaan. Toisaalta voitaisiin myös määritellä riittävän laaja jäsenpohja, joka mahdollistaisi esimerkiksi keskittymisen kansalliseen edunvalvontaan ja jäsenpalvelujen rajaamisen minimiin.

Talous

Jäsenmaksut riittävät tässä mallissa kattamaan liiton omarahoitustarpeen vain kasvattamalla jäsenmäärää merkittävästi porrastetulla jäsenmaksulla. Muissa skenaarioissa (liite) omarahoitusta tulee lisätä muuta kautta. Malli vaatii liiton toiminnan huomattavaa muokkaamista, palvelujen kehittämistä ja esimerkiksi henkilöstöressurssien suuntaamista uudelleen. Lisäksi rahoituksen ennustettavuus vähenee, mikä tekee sekä talouden että toiminnan suunnittelusta haastavampaa. Yhteistoimintajäsenille sekä mahdollisille uusille jäsenille, joiden oma jäsenrakenne poikkeaa opiskelija- ja ylioppilaskunnista, voi kehittää muita jäsenmaksuperusteita kuten liikevaihdon suuruus tai henkilöstön määrä.

Mahdollisuudet ja haasteet

Mallin vahvuutena on jäsenpohjan laajentaminen myös korkeakoulujen ulkopuolelle, jos se valitaan liiton toiminnan suunnaksi. Aluksi jäsenrekrytoinnin kohteena voisivat olla korkeakoulukentän toimijat, ja laajentuminen tapahtuisi seuraavassa vaiheessa.

Pohdittavaksi tulisi, kehitetäänkö liittoa palveluorganisaationa moninaistuvalla jäsenistöllä vai kansallisena opiskelijoiden liikuntaedunvalvojana, jonka toiminta keskittyy ensisijaisesti vaikuttamistyöhön.

Jäsenyhteisön kokoon perustuvaa jäsenmaksua voidaan pitää oikeudenmukaisempana kuin kiinteää jäsenmaksua. Jäsenmaksuun voitaisiin luoda erilaisia porrastuksia, jotka huomioivat erilaiset jäsenyhteisöt kuten yleishyödylliset järjestöt, kunnat, korkeakoulut ja niiden

liikuntatoimet ja opiskelija- ja ylioppilaskunnat. Kaikissa talouskenaarioissa (liite) jäsenmaksutulot laskisivat nykyisestä, joten olisi tärkeää kasvattaa jäsenmäärää tai hankkia omarahoitusosuus muualta. Jälleen tulisi huomioitavaksi OLL:n sitoutumattomuuden varmistaminen opiskelijoiden edunvalvojana.

Mallin käyttöönotto edellyttäisi jäsenyyteen liittyviä sääntömuutoksia ja samassa yhteydessä voitaisiin muuttaa äänimääräjako, jos nykymallia ei pidetä tarkoituksenmukaisena. Muutenkin uuteen malliin siirtyminen olisi hyvä tilaisuus uudistaa toimintatapoja ja sääntöjä vastaamaan jäsenistön tarpeita.

~~Malli mahdollistaa liiton toiminnasta kiinnostuneiden nykyisten sidosryhmien liittymisen jäseniksi. On kuitenkin selvitettävä, kuinka moni järjestö haluaa liittyä korkeakoululiikunnan kattojärjestöön sekä miten samalla toiminta palvelee moninaista jäsenistöä aidosti. Mallin vahvuutena nähdään joka tapauksessa uudistumisen ja uusille tahoille avautumisen luoma uutuusarvo ja vetovoimaisuus.~~

~~Moninaistuvan jäsenistön vaikutus ja tarpeet nähdään samaan aikaan mallin vahvuuksina ja heikkouksina. Uusi jäsenpohja voi viedä liiton toimintaa aivan uuteen suuntaan, mutta samalla nousee huoli siitä, riittävätkö liiton resurssit kasvavan jäsenpohjan tarpeiden täyttämiseen.~~

Jäsenmalli 3: Korkeakouluyhteisöt jäseninä, matalampi jäsenmaksu

Mallissa liiton jäseniksi voivat liittyä korkeakoulut, joiden jäsenyyden myötä myös opiskelija- tai ylioppilaskunta ja korkeakoulun liikuntatoimi ovat jäsenyyden piirissä. Korkeakoulut maksavat opiskelijamäärään perustuvan porrastetun jäsenmaksun, joka on

~~pienempi kuin mallissa 1. Jäsenmaksua vastaan koko korkeakouluuyhteisölle tarjotaan liiton palveluita, joihin kuuluvat esimerkiksi erilaiset koulutukset, verkostot ja asiantuntijatuki. Mallissa yhteistoimintajäseniksi voivat liittyä ne opiskelija- ja ylioppilaskunnat sekä liikuntatoimet, joiden korkeakoulu ei ole liittynyt jäseneksi. Palveluita tarjotaan myös yhteistoimintajäsenille, mutta palvelut on hinnoiteltu kalliimmiksi kuin jäsenille.~~

Talous

Jäsenmaksut eivät riitä tässä mallissa kattamaan liiton omarahoitustarvetta. Omarahoitusta tulee kerätä myös muuta kautta, esimerkiksi koulutusmyynnillä, osallistumismaksutuotoilla tai yritysyhteistyöllä. Malli vaatii liiton toiminnan huomattavaa muokkaamista, palvelujen kehittämistä ja esimerkiksi henkilöstöresurssien suuntaamista uudelleen. Lisäksi rahoituksen ennustettavuus vähenee, mikä tekee sekä talouden ja liiton toiminnan suunnittelusta haastavampaa.

Mahdollisuudet ja haasteet

Tässä mallissa yhdistyy mallien 1 ja 2 hyviä ja huonoja puolia. Malli tarjoaa vakaamman pohjan toiminnalle korkeakoulujen kautta, ja matalampi jäsenmaksu voi madaltaa korkeakoulujen kynnystä liittyä jäseneksi. Malli ei kuitenkaan kokonaan sulje opiskelija- tai ylioppilaskuntaa pois toiminnan piiristä, mikäli korkeakoulu ei liity jäseneksi. Lisäksi mallin kautta päästään tekemään paremmin töitä koko korkeakouluuyhteisön parissa. Malli ei itsessään varmista opiskelijavetoisuutta, vaan se on turvattava muilla tavoin sääntökirjauksilla.

Jäsenmalli 3: Palvelukeskeinen malli

Tässä jäsenyysmallissa korostuu eniten liiton varsinainen toiminta. Jäsenenä ovat nykyiseen tapaan opiskelija- ja ylioppilaskunnat sekä korkeakoulujen liikuntatoimet joko varsinaisina

jäsenenä tai yhteistoimintajäsenenä. Jäsenmaksu koostuu nimellisestä perusmaksusta, joka kattaa jäsenpalveluna kansallisen edunvalvonnan, mutta muuten toiminnasta maksetaan erillisinä palvelupaketteina.

Mallissa liiton toiminta on hyvin paljon sidoksissa jäsenistön tarpeisiin. Näemme, että mallissa on perusjäsenmaksulla turvattava kansallinen edunvalvonta, joka on liittomme perimmäinen tehtävä. Sen lisäksi toimintaa on kehitettävä jäsenyhteisöjen kysynnän mukaisesti. Kaikki toiminnan osa-alueet on palvekumuotoiltava vastaamaan kysyntää. Liiton toimintaa jatkuvasti kehitetään kysynnän mukaisesti muun toiminnan ohessa. Resurssien jakaminen kehittämiseen, kansallisen edunvalvonnan ja palveluiden tuottamisen välillä on tarkasteltava, jotta jako palvelee liiton toimintaa kestävästi.

Palvelumuotoilua on hyvä käyttää kaikissa malleissa osana toiminnan kehittämistä, vaikka suoraan tähän malliin emme päätyisi. Sen avulla on helpompi hahmottaa “vapaamatkustajuus” -ongelmaa liiton toiminnoissa.

Talous

Liiton talous muuttuu kysyntäperusteiseksi ja omarahoitus voi vaihdella merkittävästi vuosittain. Skenaarioiden (liite) perusteella jäsenmäärän kasvattamisella voi kerätä nykyisen suuruisen jäsenmaksutuoton. Malli vaatii liiton toiminnan huomattavaa muokkaamista, palvelujen kehittämistä ja esimerkiksi henkilöstöresurssien suuntaamista uudelleen, jotta toimintaa voidaan rahoittaa palvelujen myynnillä. Lisäksi rahoituksen ennustettavuus vähenee, mikä tekee sekä talouden ja liiton toiminnan suunnittelusta haastavampaa.

Mahdollisuudet ja haasteet

Mallissa jäsenpohja ei laajenisi uudentyyppisiin organisaatioihin vaan ainoastaan useampiin

opiskelija- ja ylioppilaskuntiin. Tämä asettaa katon jäsenmaksutulojen kasvattamiselle. Toiminnan kannalta olisi kuitenkin hyvä, ettei toimintakenttä pirstaloituisi liian laajalle. Toiminnan ytimessä olisi kuitenkin jäsenistön tarpeisiin vastaaminen erikseen ostettavilla palveluilla, jolloin toimintaa tehtäisiin täysin jäsenten ehdoilla. Malli takaisi siten jäsenyytyväisyyden ja jäsenpidon, mutta palveluiden vaihteleva tarve voi vaatia nopeitakin muutoksia toimintaan.

Jäsenmallia voidaan pitää oikeudenmukaisena, kun jäsenen maksuosuus perustuisi perusmaksun lisäksi käytettyihin palveluihin. Parhaassa tapauksessa jäsenistö voisi ohjailla liiton toimintaa matalalla kynnyksellä ja nopealla reagointiajalla. Malli mahdollistaisi omarahoitusosuuden kokoamisen jäsenmaksuilla ja palvelumyynnillä, mutta tämä vaatii paljon työtä. Todennäköisesti ainakin mallin käyttöönoton yhteydessä rahoituspohjaa tulisi laajentaa esimerkiksi yritysysteistyön kautta, jolloin tulisi huomioida OLL:n sitoutumattomuuden varmistaminen opiskelijoiden edunvalvojana.

Mallin käyttöönoton yhteydessä voitaisiin päivittää sääntöjä esimerkiksi äänimäärien jakaantumisen osalta. Muutenkin uuteen malliin siirtyminen olisi hyvä tilaisuus uudistaa toimintatapoja ja sääntöjä vastaamaan jäsenistön tarpeita.

Malli on kysyntäperusteisuutensa vuoksi epävakaa talouden kannalta. Liiton toimintaa tulee uudistaa ja muotoilla myytäviksi palvelupaketeiksi. Selvitettäväksi jää, ovatko liiton palvelut muotoiltavissa hinnoiteltavaan ja houkuttelevaan muotoon. Mallin käyttöönotto vaatii asiantuntevaa palvelumuotoilua. Samalla kun palvelujen hankkijoiden tarpeet asettavat OLL:n toiminnalle haastavat raamit, jäsenet saavat jäsenet liitolta juuri haluamaansa palvelua maksua vastaan. Malli antaa mahdollisuuden myös tasapainottaa nykyistä vinoutunutta äänivaltajakaumaa, jos äänimäärät irrotetaan jäsenmääristä.

Jäsenmalli 4: Nykyinen pohja, mutta matalampi jäsenmaksu

Nimenkin perusteella voi tulkita tämän mallin pohjautuvan hyvin paljon nykyiseen toimintaan. Mallissa ei pyritä muuttamaan nykyistä jäsenpohjaa, vaan hankkimaan liiton omarahoitusosuus vahvemmin muualta.

Liiton toiminnan ei olisi pakko muuttua mallin myötä muun kuin omarahoituksen hankkimisen osalta. Olisi siis löydettävä uusia rahoituslähteitä tai leikattava toiminnasta. Tähänkin malliin liittyy kuitenkin tarve uudistaa OLL:n toimintaa. Korkeakoululiikunnan palvelut on saatu vakiinnutettua suureen osaan korkeakouluja, ja nyt on aika muotoilla uusi tavoite, joka edistäisi kaikkien korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointia.

Talous

Jäsenmaksut eivät riitä tässä mallissa kattamaan liiton omarahoitustarvetta **edes ulottamalla jäsenpohjan kaikkiin korkeakouluopiskelijoihin**. Omarahoitusta tulee kerätä myös muuta kautta, esimerkiksi koulutusmyynnillä, osallistumismaksutuotoilla tai yritys yhteistyöllä. Malli vaatii liiton toiminnan huomattavaa muokkaamista, palvelujen kehittämistä ja esimerkiksi henkilöstöressurssien suuntaamista uudelleen. Lisäksi rahoituksen ennustettavuus vähenee, mikä tekee sekä talouden ja liiton toiminnan suunnittelusta haastavampaa.

Mahdollisuudet ja haasteet

Mallissa jäsenpohja ei laajenisi uudentyyppisiin organisaatioihin vaan ainoastaan useampiin opiskelija- ja ylioppilaskuntiin. Tämä asettaa katon jäsenmaksutulojen kasvattamiselle. Jäsenmaksu perustuisi nykyiseen tapaan jäsenyhteisön jäsenmäärään. Jäsenmäärää kasvattamalla omarahoitusosuus voisi nousta lähelle nykytasoa, mutta toiminnan

kehittäminen vaatisi rahoituksen hankkimista muualta. Yritys- ja muussa yhteistyössä olisi huomioitava huomioitava OLL:n sitoutumattomuuden turvaaminen opiskelijoiden edunvalvojana. Uusien rahoituslähteiden löytäminen ja ylläpitäminen vaatisi myös resursseja.

Mallin käyttöönotto ei edellytä sääntömuutoksia, mutta se ei estä niiden päivittämistä, jos siihen koetaan tarvetta esimerkiksi äänimäärien jakaantumisen osalta. Muutenkin uuteen malliin siirtyminen olisi hyvä tilaisuus uudistaa toimintatapoja ja sääntöjä vastaamaan jäsenistön tarpeita.

~~Mallin suurin haaste on omarahoitusosuuden löytäminen muualta. Samaan aikaan nykyistä toimintaa tulee kuitenkin kehittää palvelemaan entistä paremmin kaikkia opiskelija- ja ylioppilaskuntia ja liikuntatoimia. Mallissa tulee myös ratkaista, miten liittokokouksen äänimäärät määräytyvät tulevaisuudessa ja miten kaikki opiskelija- ja ylioppilaskunnat saadaan sitoutettua liiton toimintaan aidosti. Nykyisen toimintamallin kehittämisessä on luonnollisesti helpompi päästä nopeasti alkuun kuin muissa malleissa.~~

Jäsenmalli X

OLL:n uusi jäsenmalli on tuskin mikään tässä selonteossa kuvattu malli sellaisenaan. Olemmekin luoneet jäsenmalli X:n kuvaamaan työn tuloksena syntyvää ratkaisua. Tavoitteenamme on, että edellä hahmotelluista jäsenmalleista löytyy peruspilareita uuden jäsenmallin rakentamiseen, kun ratkaisuja tehdään esimerkiksi liiton strategiatyössä vuonna 2023.

Lopullisessa mallissa tulisi yhdistyä mahdollisimman monet opiskelija- ja ylioppilaskuntien ja

muiden korkeakoulukentän toimijoiden toiveet ja arvot. Samalla terävöitetään OLL:n toiminnan perustarkoituksia sekä luodaan uusi strategia sen toteuttamiseksi tulevina vuosina.

Muut mahdolliset ratkaisut

OLL:n hallitus pitää tärkeänä, että mahdollisesti suurten muutosten äärellä tarkastellaan jäsenyysmallien lisäksi myös muita vaihtoehtoja jatkaa toimintaa. Tässä luvussa nostetaan esiin kaksi vaihtoehtoa tilanteeseen, jossa toimivaa jäsenyysmallia ei löydy.

Onko yhteiskunnassa jokin taho, josta voisi edistää korkeakouluopiskelijoiden liikkumista paremmilla resursseilla ja matalammalla jäsenmaksulla, jos OLL:n toiminta lopetettaisiin? Onko opiskelija- ja ylioppilaskunnilla yhteinen tahtotila luoda vakaa pohja valtakunnallisen opiskelija- ja korkeakoululiikunnan edistämiseksi? Tästä on hyvä keskustella yhdessä. OLL:n toimisto järjestää liittokokouksen yhteydessä 1. marraskuuta kaikille opiskelija- ja ylioppilaskunnille avoimen keskustelutilaisuuden, jossa keskustelemme tulevaisuudesta ja OLL:n arvosta ja merkityksestä kullekin järjestöille. Tilaisuuteen voi osallistua myös etäyhteydellä.

Fuusio

OLL on tällä hetkellä ainoa valtakunnallinen taho, joka työskentelee korkeakouluopiskelijoiden liikkumisen hyväksi. On kuitenkin olemassa muita tahoja, jotka edistävät joko korkeakouluopiskelijoiden tai liikunnan asemaa yhteiskunnassa. Voikin olla mahdollista yhdistää OLL johonkin opiskelija- tai liikunta-alan toimijaan, mikäli toimivaa jäsenyysmallia ei löydy. Näin toiminta ei loppuisi kuin seinään, vaan sujuvan siirtymän varmistamalla valtakunnallinen opiskelija- ja korkeakoululiikunnan edistäminen turvattaisiin laadukkaana myös tulevaisuudessa.

OLL:n toiminnan lopettaminen

Fuusion lisäksi on hyvä pohtia, onko OLL:n yhteiskunnallinen tila ja merkitys poistumassa tai poistunut. Jos opiskelija- ja ylioppilaskunnat yksi toisensa jälkeen eivät näe tarpeeksi arvoa OLL:n toiminnalle maksaakseen jäsenmaksun, näivettyy liiton toiminta hiljalleen kokonaan. Jo nykyisillä resursseilla joudutaan punnitsemaan, mihin laajalla toimintakentällä voidaan panostaa.

Sidosryhmien lausunnot selontekoon

Liittokokousmateriaaleja koskevan lausuntokierroksen aikana lähestytään myös muita liiton sidosryhmiä, joilta toivomme näkemyksiä siitä, miten OLL:n toiminta olisi hyvä tulevaisuudessa organisoida. Lausunnot liitetään selontekoon, kun se lähetetään jäsenyhteisöille lopullisten liittokokousmateriaalien mukana.

Kysymykset

Selontekoon toivotaan tekstimuutosten sijaan kommentteja ja ehdotuksia sen laajentamiseksi ja tarkentamiseksi. Lausuntojen avulla valmistelemme mahdollisimman kattavan selonteon liittokokouksen keskustelun tueksi.

1. Mihin osiin selonteossa tarvitaan tarkennuksia tai lisäyksiä?
2. Mikä on teidän näkökulmasta tärkeää uutta, kun uutta jäsenmallia suunnitellaan ja otetaan käyttöön?
3. Vaikuttaako jokin jäsenmalli selvästi toimivalta tai toimimattomalta?
4. Mitä muuta kaipaatte keskustelun tueksi liittokokouksessa?